

РІД НАШ КРАСНИЙ, РІД ПРЕКРАСНИЙ!

ОТЧИЙ

ЧАСОПИС

РІК ЗАСНУВАННЯ

2002

ВЕРЕСЕНЬ

Число 9 (129)

КИЇВ 2012

Видання товариства "Чернігівське земляцтво"

Його здобута мрія

Як відомо, Петро Петрович народився 2 вересня 1932 року в селі Роїщенська Слобідка на древній Чернігівській землі, яка має давню багату історію, що збереглася в легендах, переказах, піснях і віруваннях.

"В мистецтві, як бджола, проворний, на всьому видно Божий дар" – так влучно охарактеризував незабутній Борис Іваненко свого земляка, чудового художника Петра Печорного у привітанні до його сімдесятиріччя.

→ 6-7

Всі починаємось із школи

Перший день вересня можна вважати визначальним для мільйонів людей. На його зачині озиваються до світу срібні дзвоники у школах, училищах, гімназіях, технікумах, вузах. Озиваються світлими замріями для тисяч і тисяч дітей, юнаків та дівчат, які вирушають у черговий раз за знаннями. Міняються уряди, міняються міністри освіти та інші поважні чиновники, а юні покоління ідуть у країну знань в надії на краще майбутнє країни, на щасливу особисту долю.

І, як би там не було, професія педагога залишається однією із найпочесніших, найвідповідальніших, бо саме завдяки самовідданим сіячам мудрого, вічного виростають справді талановиті громадяни рідної держави, які приходять на зміну дідам, батькам, яким доведеться брати на свої плечі всю відповідальність за долю України. У нашому земляцтві багато навчителів, якими гордиться вся держава. Це і вчителі, і викладачі вузів, заслужені педагоги і мудрі академіки, це і сивочолі ветерани, змушені, на жаль, доживати віку на куцях пенсіях, і переповнені енергією шукань учораšní випускники вузів. Всі вони складають золотий фонд нашої численної громадської організації.

Ми всі вийшли із школи. Отож бажаємо нашим навчителям, аби срібні переливи дзвоників були їм високою втіхою і підтвердженням того, що їх життя проходить не марно, що зерна їх мудрості дають і даватимуть добірні сходи на всеплодючій ниві рідної України.

Рада земляцтва

Хвороби лікує лікар, але виліковує природа.

ГІШПОКРАТ

У ВЕРЕСНІ СВЯТКУЮТЬ СВІЙ ЮВІЛЕЙ.

ПЕЧОРНИЙ Петро Петрович – 80-ліття. Народився 2 вересня 1932 року в селі Роїще Чернігівського району. Художник декоративно-прикладного мистецтва. Працює в галузі художньої кераміки, станкової графіки і живопису. Професор кераміки та скульптури, завідувач кафедри художніх виробів з кераміки Київського державного інституту декоративно-ужиткового мистецтва і дизайну ім. М. Бойчука.

Член Національної спілки художників України. Заслужений діяч мистецтв України. Народний художник України. Лауреат премій ім. Івана Нечуя-Левицького, ім. М. Коцюбинського, ім. К. Білокур. Його твори зберігаються у 27 музеях України та Росії, в приватних колекціях у Канаді, Австрії, Франції, Японії та інших країнах. Створив 30 тарілей в кераміці за мотивам творів Тараса Шевченка.

САКУН Федір Тимофійович – 80-ліття. Народився 25 вересня 1932 року в селі Кобижча Бобровицького району. Торакальний хірург, онкохірург. Лікар-консультант інституту онкології.

ПУЛІМ Володимир Антонович – 75-річчя. Народився 2 вересня 1937 року в селі Змітнів Сосницького району. Заступник завідувача відділу розвитку підприємництва і кооперації Національного наукового центру "Інститут аграрної економіки". Займається питанням створення нових господарських структур ринкового спрямування. Автор більше 120 наукових праць з питань організації і ефективності аграрного сектору економіки. Кандидат економічних наук. Старший науковий співробітник.

ЗУБ Ганна Іванівна – 75-річчя. Народилася 27 вересня 1937 року в селі Озеряни Варвинського району. Трудовий шлях присвятила вчительській роботі в середніх школах. Викладала хімію та біологію. Нині – на пенсії. Ветеран праці.

МАРЧЕНКО Іван Васильович – 75-річчя.

Народився 29 вересня 1937 року в селі Щаснівка Бобровицького району. Нині – на пенсії. Зооінженер-педагог. Захоплюється літературною творчістю.

БОЙКО Віталій Федорович – 75-річчя.

Народився 30 вересня 1937 року в селі Крапивна Ніжинського району. Протягом 10 років працював головою Донецького обласного суду. У 1986–1990 рр. обіймав посаду першого заступника міністра юстиції УРСР. З 1990-го по 1992 р. – міністр юстиції України. Протягом 1989–1993 рр. виконував обов'язки голови Центральної виборчої комісії; був завідувачем відділу національної безпеки, оборони, правопорядку і надзвичайних ситуацій Кабінету Міністрів України. З 1993 р. – Надзвичайний і Повноважний Посол України в Республіці Молдова. З 1994 по 2002 рр. – Голова Верховного Суду України. Очолював Інститут права імені князя Володимира Великого в МАУП. Був головою постійно діючого третейського суду при "Укоопспільці" та на громадських засадах головою громадської ради Державної судової адміністрації України. Нині він хоч і на пенсії, але є арбітром Міжнародного комерційного арбітражного суду при торгово-промисловій палаті України. Академічний радник Київського центру академії правових наук України. Член Національної комісії з питань демократії і верховенства права при Президенті України.

Заслужений юрист України. Член Вищої Ради юстиції України, член Ради суддів України. Суддя вищого кваліфікаційного класу. Віце-президент Асоціації суддів України. Нагороджений орденом Ярослава Мудрого 5 та 4 ступенів.

Один з організаторів Спілки юристів України та ініціаторів утворення товариства "Чернігівське земляцтво". Член Ради товариства.

ОСТАПЕНКО Іван Єгорович – 70-річчя. Народився 11 вересня 1942 року в селі Козилівка Корюківського району. Понад 28 років служив у лавах Збройних Сил СРСР. Брав участь у військово-стратегічній операції "Анадир" – захищав повітряний простір Республіки Куба. Працював заступником начальника політвідділу управління військово-будівельних частин з ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС, у штабі цивільної оборони та МНС України. З 2000р. працював у ветеранських організаціях м. Києва на громадських засадах. Був відповідальним секретарем штабу Київської організації ветеранів війни. Нині – на пенсії.

Полковник у відставці, учасник ліквідації аварії на ЧАЕС, учасник бойових дій на Кубі. Нагороджений орденом "За службу Батьківщині в збройних силах СРСР", кубинською медаллю "Воїн-інтернаціоналіст I ступеня" та Почесною грамотою Кабінету Міністрів України.

КОРЧАГІН Іван Євгенович – 65-річчя. Народився 9 вересня 1947 року в селі Жуківка Куликівського району. Працював директором ООО "Промтрансметал", головним механіком ООО "Укртрансбуд". Нині – провідний інженер ДКЛ № 4 Соломянського району Головного управління охорони здоров'я Мінздорову України.

ПІНЧУК Микола Григорович – 65-річчя. Народився 19 вересня 1947 року в с. Михайло-Коцюбинське Чернігівського

району. Трудовий шлях віддав судовій системі. З 1985 р. суддя Верховного Суду України. З 1994 р. суддя військової колегії Верховного Суду України.

Генерал-лейтенант юстиції. Заслужений юрист України. Кандидат юридичних наук. Заступник голови Вищої кваліфікаційної комісії суддів України. Має вищий кваліфікаційний клас судді. Член Спілки юристів України. Був членом Ради товариства "Чернігівське земляцтво" в м. Києві.

ДІДКІВСЬКА Світлана Олександрівна – 65-річчя. Народилася 31 вересня 1947 року в селі Озеряни Варвинського району. Доцент кафедри іноземних мов Київського Національного університету культури і мистецтв. Автор 15 навчально-методичних та навчальних посібників.

ГОЙДА Ніна Григорівна – 60-річчя. Народилася 3 вересня 1952 року в селі Бірки Бобровицького району. Була першим заступником державного секретаря Міністерства охорони здоров'я України, помічником першого проректора Київського Національного медичного інституту післядипломної освіти. Нині – проректор Академії післядипломної освіти ім. О. Шупика.

ГРИЦАЙ Микола Павлович – 60-річчя. Народився 4 вересня 1952 року в селі Жовтневе Коропського району. Працював лікарем, молодшим науковим співробітником Київського НДІ травматології та ортопедії, керівником клініки кістково-гнійної хірургії. Нині – керівник клініки Інституту травматології та ортопедії Національної академії медичних наук України.

Доктор медичних наук, професор. Заслужений лікар України. Член вченої ради та спеціальної ради по захисту дисертацій, член редколегії журналу "Вісник ортопедії, травматології та протезування". Автор понад 200 наукових публікацій, 6 монографій. Член правління Асоціації травматологів України.

КОВТУН Віталій Микитович – 60-річчя.

Народився 4 вересня 1952 року в Новій Басані Бобровицького району. Працював заступником голови Фонду державного майна України.

Працює заступником директора Департаменту корпоративних прав ПАТ "Укртелеком".

ЗУБКОВСЬКИЙ Володимир Олексійович – 60-річчя. Народився 5 вересня 1952 року в селі Лопатин на Львівщині. Трудовий шлях розпочав у Чернігові на меблевій фабриці. Працював у сфері авіаційного та автомобільного транспорту. З 1992 р. у Києві створив ряд виробничих підприємств, які й сьогодні успішно функціонують. Нині – генеральний директор підприємства "Перший Український фондовий дім".

КОЖУХІВСЬКИЙ Микола Миколайович – 60-річчя. Народився 8 вересня 1952 року в селі Червоні Партизани Носівського району. Був головою Червонопартизанської сільської ради. Викладач Ніжинського аграрного інституту. Кандидат сільськогосподарських наук.

КОС'ЯНЕНКО Володимир Іванович – 60-річчя. Народився 17 вересня 1952 року в смт. Сосниця. Головний архітектор проєктів УкрНДІпроектреставрація Мінбуду України.

Заслужений архітектор України. Головний архітектор проєктів, дійсний член-кореспондент Українського комітету міжнародної ради з питань пам'яток і визначних місць – "UKRAINE-ICOMOS". Був головним архітектором відтворення більше 40 пам'яток архітектури і культури, серед яких гетьманська столиця Батурин, Хотинська фортеця, національна перлина України Успенський собор Києво-Печерської Лаври, Густинський монастир Прилуцького району, культові споруди Чернігова, Ніжина, Новгород-Сіверська, Херсона, Миколаєва, Києва та інші.

ПАНЬКО Олексій Миколайович – 60-річчя. Народився 29 вересня 1952 року в селі Рудня Козелецького району. Працював заступником, першим заступником голови Печерської райдержадміністрації, начальником Київського міського управління земельних ресурсів, начальником управління капітального будівництва Адміністрації Президента України. Нині – заступник керівника Державного управління справами.

Академік Академії будівництва України, заслужений будівельник України. Кандидат технічних наук. Доцент.

БОХІНЮК (МОХНАЧ) Тетяна Григорівна – 55-річчя. Народилася 8 вересня 1957 року в селі Рудня (але з народження проживала в селі Мутичів Ріпкинського району). Начальник відділу кадрів Головного бюро судово-медичної експертизи МОЗ України.

ПОСТОЙ Ярослава Анатоліївна – 55-річчя. Народилася 13 вересня 1957 року в селі Корінецьке Талалаївського району. 26 років працює завідувачою лабораторії ветеринарно-санітарної експертизи №7 Київського міського управління державної ветеринарної медицини.

Дорогі земляки!

Рада товариства "Чернігівське земляцтво" сердечно вітає вас із ювілеєм і зичить усім нев'янучого здоров'я, великих успіхів у житті, оптимізму, сімейного щастя, невтомного добротворства в ім'я рідної землі.

Г л и б о к и й

Ічнянський закуток Сіверської землі надзвичайно багатий на природу. Але ще більше його багатство складають неординарні люди – письменники, художники, музиканти, вчені, просвітителі. І серед них гідне місце займає наш шанований ювіляр, 90-річний Володимир Іванович Балабай.

С л і д

Його біографія типова для цього покоління. Народився в Ічні 19 липня 1922 року в сім'ї селянина-середняка. У 5-річному віці залишився без батька. Закінчив середню школу, а тут почалася Велика Вітчизняна війна, і юнак змушений був іти захищати Батьківщину на фронтах. Звідти прийшов зранений, нагороджений орденом Червоної Зірки і медалями. У зрілому віці закінчив історичний факультет Київського педінституту і почав тривалу педагогічну діяльність.

Та, мабуть, любов до рідного краю спонукала його аж у кінці 50-х років минулого століття взятися за краєзнавчу роботу. Давно відомо, що людська пам'ять безсмертна. Але вона тримається тільки на енергії окремих людей, для яких провідними є такі істини, як служіння рідній землі, і не у глобальному розумінні цього слова, а у любові до того куточка, де ти вперше побачив зорю, вперше закохався, проклав першу стежину у безмежний світ.

Усе це відбулося згодом у десятках краєзнавчих публікацій Володимира Івановича, які з'явилися в періодичних виданнях України, у місцевій пресі.

Апофеозом творчого подвигу небуденного дослідника стала свого часу книжка "На землі Ічнянській". Для її створення він віддав добрих півстоліття праці в різноманітних архівах, аби відтворити правдиву історію свого найріднішого закуточка України, збереженого у дрімучі прекрасні ліси, зача-

лишні села просто приречені на безсмерття.

Зачаровує Володимир Іванович наше Ічнянське товариство своєю неймовірною скромністю, педагогічним тактом і винятковою любов'ю як до мамої батьківщини, так і до найближчих земляків. А ще ми знаємо його як доброго сім'янина, який вивів у люди дочок і зіграв своєю мудрістю онуків. А рідна Ічня не лише вшанувала його високим званням Почесного громадянина, а й пам'яттю про незаперечні заслуги у створенні історико-краєзнавчого музею. Це теж світлий слід славного дослідника на рідній землі.

Як на мене, Володимир Балабай справдився як небуденна людина, котра сповна вистала закладений, може, самим Господом творчий

талант і не дала йому замулитися у болоті буденності. Отож, вітаючи від імені Ічнянського коша славного земляка із круглою датою, зичимо йому земного тепла, небесних радощів, світлих сходів ранкового сонця ще на багате літ.

Микола ВОЩЕВСЬКИЙ,
керівник Ічнянського
відділення земляцтва

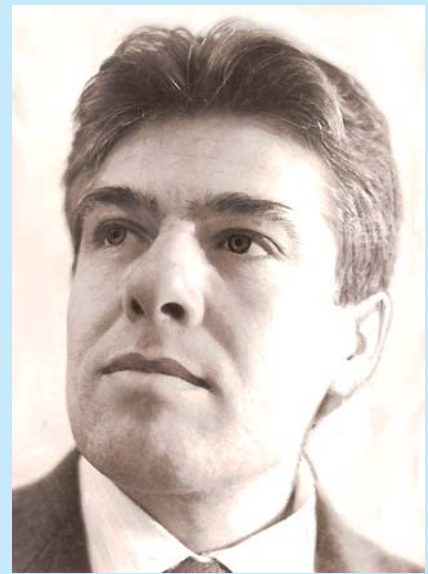

рваного предивними голосами співаючих жінок і мужніх та роботящих козаків.

У книзі використані десятки документальних свідчень про славу минувшину Ічнянщини, освячену іменами народних ватажків, великих просвітителів, могутніх художників, поетів, проаналізовані глибинні процеси, які свідчать про те, що такі оазиси духовності, як Ічня та її довко-

З О С Я Я Н Н Я М

Наше село Мочалище, що на Бобровиччині, переконана, – найкраще в світі. Воно оточене столітніми лісами, де красуються озера Довге, Криве, Кругле. Між ялинами та дубами масово ростуть осінні гриби, особливо опеньки. В селі народилося і виросло, а нині живе повсюди чимало славних працюючих людей. Про деяких із них сягнула слава далеко в світі. Вже одне ім'я нашого земляка – письменника, вченого, громадського діяча, непохитного борця за українське слово Анатолія Погрібного чого варте! Це ім'я мочалищани присвоїли майдану в центрі села.

В О Ч А Х

Незабаром тут може з'явитися погруддя земляка, розкішний куц каліни, яку так любив Анатолій Григорович.

Третій рік поспіль у першу суботу серпня до Мочалища з'їжджаються його односельчани, щоб відсвяткувати день рідного села. І цього разу тут були пам'ятні зустрічі, чоломкання, поцілунки, осяяння в очах. Справжня непідроблена радість панувала на майдані Погрібного, біля пам'ятника партизанам.

Добрий настрій додали вітальні виступи Соколівського сільського голови Анатолія Павленка, його ко-

Не могли не прийти на свято і донбасівці, Шуплики – Григорій та Ольга, брат і сестра.

З Горького (Росія) прибув і генерал Анатолій Антонович Міх, який воював у різних "гарячих точках", дивом залишився живим. Лідія Лаврентіївна Козюра, родом із сусіднього неіснуючого нині села Новоселиця, очима все шукала своїх односельців – і не знаходила, та коли до неї підійшли літні мочалищани, котрі з нею колись працювали у колгоспі "Комінтер" – аж розплакалась.

Була на святі й колишня вчителька Галина Григорівна Симоненко: в Пісках вона навчала й мочалищан.

Привезли теплі вітання: із Сімферополя – Михайло Євченко, зі Львова – Катерина Купко, із Санкт-Петербурга

– Олена Гудошнікова, з Баришівки – Микола Рябець (і дружина), з Лубен – колишня Надя Самсон, з Вишгорода – Михайло Шуплик, з Чернігова – Надія Іванівна та Михайло Антонович Міх.

Учасники зустрічі односельців вдячні кандидатам в депутати ВР України М.М.Рудківському. Це з його ініціативи до Мочалища з концертом прибули учасники художньої самодіяльності Новобасанського Будинку культури. Їхні пісні, розповіді надали святу рідного колориту.

До речі, саме цьому колективу вже згаданий вище Анатолій Самойленко передав свою пісню "Село моє". Сподіваюся, і ми скоро почуємо її. А землячка з Донбасу (м.Стаханов) Євгенія Дунаєва, яка не була в рідних краях 42 роки, присвятила своїм односельцям віршовану ліричну сповідь про своє дитинство, молодість, що промайнула тут, у рідних Мочалищах.

До наступної зустрічі.

Валентина КОЦЮР

леги – Новобасанського сільського голови Володимира Левченка, письменників, членів Чернігівського земляцтва в Києві Дмитра Головка та Анатолія Самойленка.

Цього разу до села, як додому, прийшло чимало новачків. Серед них були: 92-річний Петро Карлович Красножон, літні Наталка Ничипоренко та Ганна Рифа. З Луцька завернула на свято і Марфа Шуплик (84 роки). Вдруге до села прилетіли із республіки Комі (Росія) Ольга Андріївна та Андрій Андрійович Артюхи.

З нагоди Дня металурга за домовленістю з мером міста Запоріжжя О.Ч.Синим, в рамках координаторства МГО "Земляцтво Запоріжжя" організувало поїздку для керівників земляцтв в місто козацької слави та сучасних металургів.

В поїздки взяли участь представники 16 земляцтв областей України: МГО "Земляцтво Запоріжжя", Товариство "Вінничани в Києві", МГО "Волинське братство", МГО "Земляцтво житомирян", Дніпропетровське земляцтво, Товариство "Закарпатці в м. Києві", ГО "Земляцтво Івано-Франківців", ГО "Громадське об'єднання корінних киян "Київське земляцтво", МГО "Рівненське земляцтво", ГО "Сумське земляцтво", МГО "Харківське земляцтво", МГО "Земляцтво Херсонщини", земляцтво "Хмельниччина", Черкаське земляцтво "Шевченків край", Товариство "Чернігівське земляцтво".

У Запоріжжі нас зустріли хлібом-сіллю перший заступник голови Запорізької обласної Ради О.О.Клепаков, заступник губернатора А.М.Гамов, керуючий справами Запорізької міської Ради З.М.Бойко, представники Шевченківської райдержадміністрації.

У плані перебування делегації було передбачено: відкриття пам'ятника Металургу до Дня професійного свята, відвідування музею історії зброї та Запорізького металургійного комбінату "Запоріжсталь", поїздка на острів Хортиця, екскурсії до місцевих музеїв.

На відкритті пам'ятника Металургу виступили губернатор Запорізької області О.М.Пеклушенко, мер м.Запоріжжя О.Ч.Син, генеральний директор МГО "Земляцтво Запоріжжя" Е.П.Єрмолаєва, член запорізького земляцтва О.М.Окопний, який працював на комбінаті "Запоріжсталь" шість років у 1947–1953 рр., представник

У творців металу

Дніпропетровського земляцтва З.В.Ружина, члени Волинського земляцтва Г.О.Маковська і Г.В.Ярмолюк. Після офіційної частини присутні заспівали пісню про єдність України.

Від Дніпропетровського земляцтва меру Запоріжжя О.Ч.Сину передали росток верби з проханням посадити біля пам'ятника Металурга.

Не відхиляючись від плану, ми вирушили на екскурсію до музею історії зброї, де зібрано більше 4000 видів шабель, ножів, кулеметів та іншої зброї з різних частин світу.

Наступною важливою подією, в якій взяли участь делегати, було знайомство з керівництвом комбінату "Запоріжсталь" виконуючим обо-

в'язки генерального директора О.Ю.Путноки, директором з кадрів В.Д.Хелемендиком, головою профспілки комбінату В.Л.Анисимовим та відвідини мартенівського цеху, де ми спостерігали, як через величезні

прокатні стани безперервно пливла розплавлена стрічка металу. Все це нагадувало "пісню металу". Сповнена гарних емоцій і вражень від побаченого, делегація ще деякий час розмовляла з робітниками комбінату.

Розпровавшись із цікавими співрозмовниками, ми побували на прес-конференції, де мали змогу поспілкуватися з керівниками комбінату "Запоріжсталь".

Після прес-конференції нас запросили на обід, під час якого тривав обмін думками. Подякувавши за гостинність, ми вирушаємо на острів Хортиця, де була проведена екскурсія до двох музеїв. На тому святому місці Зоя Ружина передала керівництву музею для стежки Тараса Шевченка вербову галузку.

Виїхавши із острова, делегація ознайомилась з приватним музеєм цегли, черепиці і кераміки і попрямувала на вокзал.

Місцеві ЗМІ не залишилися байдужими до перебування делегації представників земляцтв областей, тому вийшов ряд публікацій і репортажів.

Елеонора ЄРМОЛАЄВА,
генеральний директор
МГО "Земляцтво Запоріжжя"

Його здобута мрія

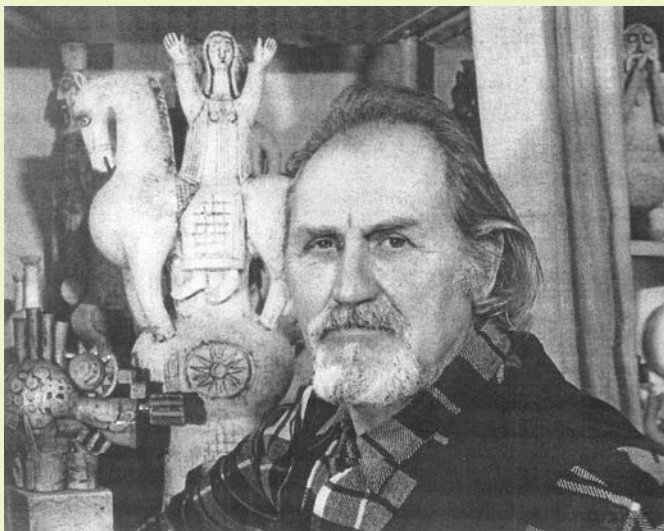

Аневпинний час цьогорічної вересневої пори відлічив подальші віхи: 80-річна вершина поста-ла на життєвому шляху майстра, сповненому радощів та бід, та понад 60-ліття художньої творчості, що увінчалася вагомими здобутками у різних видах мистецтва: кераміці, малярстві, графіці і монументально-декоративній пластиці. Заслуги художника поціновані не тільки в рідній Україні, а й за її межами, де експонувалися його твори.

Передусім успіхові у творчості митця сприяла художня визначеність, сповідування основоположних засад, які він для себе визначив: "Народність, традиції і сучасність, сполучені воедино". Та відомо: щоб стати висококваліфікованим майстром своєї справи, потрібно здобути класичну фахову освіту, виявляти наполегливість і сувору вимогливість до творчої праці, а ще мати природну обдарованість, любити і бути відданим мистецтву. Саме такі складові і сформували талант Петра Печорного. З юних літ він любив малювати те, що його приваблювало у довколишньому світі. А коли на прохання односельчанки баби Насті намалював ікону святого Миколая, то вона в захопленні від побаченого сповістила на все село: "Дивіться, люди добрі, що зробив отой сирітський хлопець, таж у нього великий Божий дар!" А коли платила за ікону, приказала: "Буде з тебе богомаз". А юний творець заперечив: "Ні, бабусю, я хочу бути художником". І став ним.

У 1955–1960 роках Петро Петрович навчався в Київському училищі декоративно-прикладного мистецтва, що знаходилося на території Києво-Печерської Лаври, обравши фах кераміста. З вдяч-

ністю згадує художник свого вчителя у мистецтві Євгена Миколайовича Світського, інших видатних народних майстрів, що викладали в училищі. Там завжди панував

дух традиції, народності, вони вчили, як треба співати свою українську пісню.

Потому в 1960–1966 роках було навчання в Ленінградському вищому художньо-промисловому училищі ім. В.Мухоміна на кафедрі художньої кераміки і скла. Це була класична школа, де вивчалися всі види кераміки: майоліка, фаянс, порцеляна, кам'яна маса, шамот та всі засоби декорування кераміки – поливання, розпис фарбами, окислами солей, ангобами і люстрами. А ще під час практики в фондах Ермітажу відбувалося знайомство з мистецтвом народів світу: Греції, Єгипту, Західної Європи, Китаю, Японії. Як стверджує сам митець, від здобутих

в обох училищах знань походить і його власне кредо: класика завжди сучасна, а традиції живуть у народі доти, доки живе сам народ.

Ще під час навчання Петро Печорний брав участь у художніх виставках. Першою була його виставка в Лаврському училищі 1957 року, згодом його роботи виставлялися на республіканській виставці. По закінченні навчання Печорний одержав призначення на посаду головного художника Городницького фарфорового заводу на Житомирщині й водночас завідувача творчої лабораторії зі створення зразків масового виробництва.

Як розповідає художник, той завод за кількістю затверджених до тиражування художніх зразків знаходився

на останньому місці серед фарфорових підприємств, а за асортиментом продукції не мав свого обличчя. Маючи ґрунтовну освіту та бажання працювати, він почав

піднімати рівень продукції особистими розробками унікальних зразків. І вже через рік завод став брати участь на виставках у Києві та Москві, в конкурсах, оголошених Міністерством легкої промисловості, на яких одержував перші, другі та треті премії.

Треба відзначити, що творча діяльність митця у той період була вельми плідною та різноманітною. Саме тоді він звернувся до розробки історико-патріотичної тематики. На великоформатних тарілях були створені образи козацтва "Козак Мамай", "Козак Голота", "Байда", "Тарас Бульба", образи билинних героїв Іллі Муромця, Добрини Микитовича, Олексія Поповича, Кирила Кожум'яки. До 100-річного ювілею Лесі Українки виконані твори за мотивами її "Лісової пісні": Лукаш, Лель, Мавка. Взагалі козацько-патріотична тема стала однією з провідних у всій творчості художника. Особливо великих масштабів набуло виготовлення сувенірних виробів козацької тематики за зразками Петра Печорного під час його роботи в республіканському творчо-виробничому комбінаті Українського товариства пам'яток історії і культури у 1973 – 1979 роках. Оригінальними були керамічні кухлі, баклаги, люльки, оздоблені металевими доповненнями, ланцюжками, кришками тощо. Особливим попитом користувалися вони в іноземців, що викликало негативну реакцію відповідних органів. За вироби козацької тематики мав неприємності і автор. А у виробничому цеху хтось розбив гіпсові форми і сувенірні твори. Та це ще більше надихнуло художника на роботу над творами цієї тематики.

Пріоритетною для митця стала й Шевченківська тематика. Це захоплення народилося в ньому ще під час навчання в Ленінградському училищі, коли Петро Печорний не раз обходив місця перебування нашого генія. Це захоплення відбилося в його малярських роботах "Хата Шевченкового діда Якіма", "Околиці села Кирилівки", "Шевченківський дуб в селі Будище", "Рання осінь", "Вітряний день" та інших. У 2011 році він створив близько 40 графічних ілюстрацій до поезій Тараса Шевченка, за якими задумав виготовити великоформатні тарілі. Це виключно складна і довготривала робота. Але Печорний виконав її і на початку цього року з успіхом експонував у Золотій залі Українського фонду культури понад тридцять тарілей діаметром 60 см., художньо витончених, величких і змістовних.

Особливість таланту художника в його багатогранності. Він майстерно працює у різних видах і жанрах декоративно-прикладного мистецтва, в його набутку велика кількість графічних і станкових живописних та скульптурних творів. Особливий розділ становить художнє оформлення інтер'єрів Будинків культури, шкіл, дитса-

дочків, заводських приміщень тощо. Яскравим прикладом цього стало бодай оформлення Київського телецентру, для чого виконано 15 різноформатних керамічних скульптур, які органічно поєднані.

Петро Печорний не цурається активної участі в житті митців. Кількість і якість нових робіт засвідчують зрілу плідність таланту. А свої знання він передає молодим митцям як професор, завідувачий кафедри художньої кераміки і розпису Київського державного інституту декоративно-ужиткового мистецтва імені Михайла Бойчука. Не пасе задніх і в Національній спілці художників України, і в президії правління Українського фонду культури.

Має Петро Петрович і різні відзнаки, серед них звання заслуженого діяча мистецтв України, народного художника України, орден "За заслуги" III ступеня, Почесну Грамоту Верховної Ради України, має він і літературно-мистецькі премії імені І. Нечуя-Левицького та Катерини Білокур. Словом, життя митця не згає, слід в історії рідного краю глибокий і невідвладний часу.

А насамкінець, вітаючи славного ювіляра з круглою датою, хотів би акцентувати увагу всіх патріотів Сіверщини на одному. Твори Петра Печорного бачили на виставках у багатьох країнах світу, чимало з них знаходяться в експозиціях багатьох музеїв України. Та велика кількість справді унікальних творів знаходиться і в його творчій майстерні, де їм тісно і мало хто їх бачить. А тому, як на мене, було б доцільним створити в Чернігівському художньому музеї окремих відділ творів земляка, унікального художника сучасності Петра Петровича Печорного. І потужне, авторитетне столичне Чернігівське земляцтво здатне дієво посприяти цій справі.

Чому, сказати, й сам не знаю,
Живе у серці стільки літ
Ота стежинка в ріднім краю,
Одним одна біля воріт.
Стежина в ріднім краї... Не-
бо єдиної в світі батьківщини. У
кожного вони свої, неповторні,
але однаково дорогі, якщо є
почуття любові до своєї землі,
яка зростила його, вивела в
люди, навчила любити життя,
працю, природу, пісню, мову...

Кожна людина починається зі знання свого родоводу. Так сталося, що в січні 2011 року долею судьби я та Сергій Кудін опинилися в Грузії. І випадково, але в житті нічого випадкового не буває, ми зустрілися з родиною Мартиненків, вихідців з Чернігівщини, які виїхали в Грузію в 1844 році та яких в нинішній час нараховується в Грузії біля 112 родин. Була дуже тепла зустріч, і при цьому вони дуже просили знайти їх коріння. Цим питанням займалися майже рік та зрештою Державний архів Чернігівської області повідомив, що в сповідній книзі за 1787 рік церкви Іоанна Богослова села Мартинівка Борзнянського повіту Чернігівської губернії виявлені відомості

Рідна земля для Мартиненків

про родину Іоанна Петрова Мартиненка.

В найближчий час ми збираємося їхати до Грузії, щоб повідомити добру звістку родині Мартиненків. Цю ідею підтримали Тетяна Літошко та Микола

Борщ. Зв'язавшись з адміністрацією Ічнянського району, ми з Тетяною Літошко, Миколою Борщем, Сергієм Кудіним вирушили до села Мартинівка для того, щоб взяти звідти дрібку землі

для родини Мартиненків.

Зустріч з селянами та добір землі для вже тепер грузинських Мартиненків були дуже зворушливими. Багато земляків ічнянців з порозумінням та теплотою віднеслися до цієї справи. Ми дуже їм вдячні.

Петро КАТИМАН

Листи наших читачів

Вдячна за діалог

Вже чотири роки, як я познайомилася з чудовим виданням товариства "Чернігівське земляцтво" в Києві.

Цей часопис дійсно необхідний для знайомства з подіями, які відбуваються в земляцтві. Хочу подякувати всьому творчому колективу часопису за те, що вони відгукнулись і знайшли час і можливості надіслати особисто в бібліотеку Бобровицької ЗОШ I-III ступенів №1 номери часопису, які я не отримала з пошти з невідомих причин. Також дякую завідувачій відділом культури РДА в м. Бобровиця Марії Петрівні Герасименко за сприяння в одержанні часопису.

Хочеться висловити вдячність за те, що члени редакційної ради та працівники часопису не шкодують сил і можливостей, щоб ми, бібліотекарі, могли знайомити наших читачів з матеріалами, що пов'язані з рідним краєм, з цікавими людьми, які живуть серед нас. Ваша діяльність є джерелом натхнення для проведення цікавих свят, зустрічей, бесід. З нетерпінням чекаю кожного номера.

Любов ДЕЗЕРА,
завідуюча
шкільної бібліотеки
Бобровицької
ЗОШ I-III ст. №1

Творець

Нещодавно в с. Нова Басань відзначили 100-річчя школи. Згадували Героїв України і видатних випускників минулих років. А сьогодні я хочу розповісти про непересічного мешканця нашого села, в минулому вчителя трудового виховання нашої школи, а нині пенсіонера Василя Васильовича Савченка.

прекрасного

У Василя Савченка улюблена справа – виготовлення різних художніх виробів з дерева. З-під його умілих і вправних рук на токарному верстаті народжуються прекрасні підсвічники, вази, підставки для квітів, журнальні столики та різні побутові речі. Автор ретельно та вдало добирає породи і текстуру дерева, що робить кожен його твір неповторним, привабливим і оригінальним. Хоча автор вважає себе аматором, все ж за оцінкою спеціалістів він справжній майстер.

Вже декілька десятиліть Василь Савченко удосконалює свою майстерність, в кожному виробі – душа майстра, втілення його мрій і задумів. Він зібрав великий матеріал з малюнками та кресленнями і мріє передати свій досвід наступникам та поціновувачам прекрасного. Цей матеріал може бути корисним і слугувати посібником вчителям трудового навчання і всім зацікавленим в цій справі. Але в наш час дуже непросто видати книжку-посібник одноосібно. Тож Василь Васильович був би радий будь-якій допомозі.

Микола ВЕРЕМЕНКО

"Мама Шура – є така картина..." – початок вірша Ольги Денисенко, присвяченого картині народного художника України, лауреата Шевченківської премії В.Ковтуна "Мама Шура".

Мама Шура -

є така картина...

На жаль, земне життя Олександри Миколаївни Ковтун закінчилося 3 липня 2012 року. Не стало чудової жінки, ніжної дружини, люблячої матері, бабусі і прабабусі, просто гарної людини.

Вона прожила більшу частину свого часу в с.Покошичі Коропського району. Народилася в 1933 році в селі Криски. Батька в цьому ж голодному році посадили на п'ять років без права переписуватись за те, що від коней приніс в кишені додому якесь зерно для дружини і доньки. В школу ходила одну зиму, а потім була війна, і батько загинув на фронті. В сім'ї було троє дітей, і вона, як найстарша, була змушена рано почати працювати. Далі був і сорок сьомий, і робота ланковою в колгоспі, і трудові будні на цілинних землях Казахстану, і цегляний завод, і багато-багато чого іншого...

Цими короткими біографічними тезами не здивуєш людей того покоління, але вона завжди відрізнялась поміж своїми колегами, сусідами та знайомими веселою вдачею, цілеспрямованістю, прагненням, щоб було не просто зроблено, а зроблено красиво і на совість, весь час вона цікавилась новим. Все її нібито буденне життя – це служіння дітям, а потім онукам. Вона народила і виховала разом зі своїм чоловіком Іваном Петровичем (який пішов від нас у 2007 році) чотирьох дітей: старший син Сергій – полковник запасу, учасник бойових дій, академік Технологічної Національної академії, другий син Віктор – народний художник України, лауреат Шевченківської премії, академік, професор Харківської академії дизайну і мистецтва, почесний громадянин Харкова. Донька Тамара закінчила

Чернігівський кооперативний технікум і все життя готує для людей хліб. Донька Наталка – медична сестра.

У неї в хаті завжди було чисто, охайно і затишно, завжди було щось смачненьке для того, хто прийшов. Вона несла в собі незвичне відчуття краси, бачення кольору, розуміння якоїсь природної мудрості, що йде від землі, доброти і терпіння, з усього цього вона просто й непомітно створювала день за днем по-лотно буденного життя. Вона майже не вмiла читати і писати, але все читала душею, а писала вчинками. Про її працелюбність ходили легенди. Її руки завжди щось робили: у городі, в полі, у дворі, вишивали, в'язали, прали, готували, шили. Вона в'язала чудові килими й скатертини. У неї завжди були найкращі огірки і помідори, буряки, борщі і млинці. Часто до двору приходили люди подивитися на її квіти.

В хаті завжди було багато людей – родичів, знайомих і не дуже знайомих. Для всіх вона знаходила гарні слова, слова поради, втіхи і підтримки. Вона вмiла знайти компромісне рішення, досягти порозуміння і з молодими, й зі старими. Вона була жасливою людиною, раділа життю, жила дією і не була байдужою і разом із тим не поступалась принципами. Олександра Миколаївна була людиною толерантною: вона поважала інших і вмiла гідно поводити себе.

Вона по собі залишила добрий спадок світлої пам'яті та невичерпної любові, як янгол-охоронець та берегиня, вона буде оберігати нас з вами – всіх, хто будь-коли мав щастя її знати. Смерті немає, а є любов і пам'ять серця.

Катерина КУЛИК

Любий Любеч

На запрошення обласного та районного керівництва група наших земляків, членів Ріпкинського відділення, у складі А.Гуртової, С.Граба, В.Пінчука, В.Усика, О.Литвина на чолі зі своїм непосидючим ватажком Володимиром Коваленком відвідали п'ятий фестиваль слов'янської культури та бойових єдиноборств, який відбувся у стародавньому Любечі.

Нашу делегацію вітали голова облдержадміністрації В.Хоменко, його заступники С.Прокопенко та І.Коробка, а також архієпископ Чернігівський і Новгород-Сіверський Амвросій.

Наші земляки були зачудовані малиновим передзонам на фестивальному конкурсі "Любецький передзвн", побували на службі у Спасо-Преображенському храмі, милувалися довершеним макетом замку любецьких князів, спустилися до відреставрованої печери Преподобного Антонія, відвідали стадіон, на якому відбувалися цікаві театралізовані дійства. А ще знайомилися з численними гостями фестивалю, які прибули в Любеч з Білорусії, Росії, Польщі, Сербії та Чорногорії. Член земляцтва Сергій Граб подарував дитячому садку міста іграшки та диски із мультфільмами, а Володимир Коваленко від імені нашого земляцтва вручив губернатору земляцьку відзнаку Хрест Преподобного Антонія.

Іван ШАПОВАЛ

СПРАВЕДЛИВІСТЬ –

Миколка народився, коли війна вже полишила у спокої мальовничі сіверські краї, перед тим густо нашпигувавши рідну землю добірним крупівським металом, ще раз пройшлася пошматованою Європою і вже другий рік світ жив у відносному мирі і спокої. На поріг ступала осінь 1947 року з черговим своїм лихом – голодом.

Батьки, Лідія Прохорівна і Григорій Тихонович, денно і нічно заробляли колгоспні трудовні, щоб хоч якось вижити, звести кінці з кінцями. Миколка, коли трохи підріс, з ватагою сільських хлопчаків гасав знайомими переліскасми і ровами, граючись у віну, яка у багатьох з них відібрала рідних і близьких та й чи не кожного з дитлахів обсмалила своїм гарячим чорним подихом, пройшлася по їхніх дитячих душах.

Його ремесло

Знаючи бодай дециму з його дитинства, я й спробував заглянути в душу сучасного поважного державного діяча.

– Миколо Григоровичу, Ви людина публічна? Любите бувати в гуці якихось подій? "Світитися" на екранах і шпальтах газет?

– Ні, якраз цього я не люблю. Це не в моєму характері. Поважаю спокій.

– З ким радитеся у складних ситуаціях?

– Переважно зі своїми колегами з Верховного Суду України.

– Наш суд це машина для покарання чи щось інше?

– Ні, я б так не сказав. Швидше це машина, яка постійно удосконалюється. Це машина справедливості.

– Вам доводилось брати участь

у розгляді політичних процесів?

– Ніколи. Брав участь лише коли ці справи переглядалися. Відбувався процес реабілітації.

– Зараз пішла мода в книжках і особливо в кінофільмах романтизувати в'язницю, в'язнів. Відомий російський шансон'є Олександр Новіков, який сам відбув 6 років у таборах суворого режиму, сказав: "Романтизують в'язницю лише щасливі люди, які не мають про неї жодної уяви. Не відають, що там відбувається". Ви щось можете додати до цього?

– Можу сказати лише те, що він абсолютно правий. Романтичного у в'язниці немає нічого. Мені доводилось відвідувати в'язниці і наші, і американські, й інші зарубіжні. Там жодної романтики, правда, утримання за кордоном набагато краще, але романтики я там теж не помітив.

– Плюси і мінуси нашого судочинства. Ваш особистий погляд на нього.

– Тут слід нагадати, що судовий корпус формується ні з кого іншого, як з громадян України. Яке громадянське суспільство, такі його і суди, і прокуратура, і міліція. Всі силові структури. Тому, якщо буде підвищуватись моральний стан суспільства, його бачення справедливості, в першу чергу це сприятиме тому, що й судовий корпус покращуватиметься і формуватиметься такими високоморальними людьми, а по-друге потрібна освіта, самоосвіта, робота над собою.

– Хто голова у Вашій сім'ї? (На мить замислюється...)

– Я вважаю, що я.

А на війні воно, звісно, як на війні. Навіть на дитячій, не справжній, а іграшкової. Без крові гуль і синяків не буває. Миколка чи не найменший, тож йому й перепадало чи не найбільше. А часто-густо страждав ще й за справедливість, бо не міг терпіти, коли хтось із хлопців чинив нечесно, несправедливо, намагаючись обдурити дитяче товариство. "Так не можна, так не чесно, ти обдурюєш" – кричав малий і одразу отримував добрячого стусана. "А ти не лизь, куди тебе не просять, бо то не твоє діло. Ти що, суддя?" "Не суддя, але робити треба по справедливості". "А, по справедливості! Тоді отримуй за свою справедливість" – і бац в лоб.

Миколка не плавав. Знав – сльози тут не допоможуть, але коли виходило по його, радів, наче йому цукерку подарували, оту з білочкою на папірці. Смачнюща така!

Із досьє "Отчого порогу"

Колишній член Ради товариства "Чернігівське земляцтво" в м.Києві Микола Григорович Пінчук народився 19 вересня 1947 року в смт. Михайло-Коцюбинське у сім'ї колгоспників. Після школи і служби в армії закінчив Харківський юридичний інститут за фахом юрист-правознавець.

Трудову діяльність розпочав в 1974 році суддею Сосницького райсуду. З 1985 року суддя Верховного Суду України, заступник голови Вищої кваліфікаційної комісії суддів України. В 1994 році обраний до складу військової колегії ВСУ. Генерал-лейтенант юстиції, кандидат юридичних наук, член Співки юристів України.

Нагороджений численними грамотами, відзнаками та подяками Верховної Ради України. Нещодавно рішенням зборів суддів ВСУ М.Пінчука було відзначено пам'ятним знаком "Будівля Верховного Суду України".

Дружина Світлана Трохимівна нині на пенсії. Донька Наталія суддя Окружного суду Києва. Онуки Юрій – студент Академії водного транспорту, Олександра – школярка.

Хоча такого розмежування формально у нас немає, але думаю, що я.

– **Хто Ваші друзі?**

– Швидше товариші. Це колеги по роботі. Друзів шкільних, студентських і солдатських років життя розкидало по усіх усюдах, а де кого вже й нема.

– **Ворогів встигли нажити?**

– Явних наче й немає. Хіба що приховані, але не думаю.

– **Як давно Ви плакали, сміялися, з якої причини? (Западає нетривала мовчанка. Затим сумним приглушеним голосом).**

– Ну, плакав я тоді, коли у віці 27 років померла моя донька. А сміявся? Не так вже й багато в моєму житті було таких ситуацій, коли сміються. Частіше не до сміху.

– **Як проводите дозвілля? Куди їздите відпочивати?**

– В основному і переважно на малу батьківщину. Там спочивають батьки, там закопана моя пуповина. Кожний клаптик землі сходжений там моїми малими босими ногами. Там найкраще дихається і працюється.

– **Скільки годин триває Ваш робочий день?**

– Щонайменше вісім, але буває вдвічі довше, трапляється й без вихідних.

– **Зі спортом дружите?**

– В легкій формі. Трохи бігаю, плаваю, багато ходжу пішки.

– **Хтось сказав: "Ми нація, травмована таборами. В'язниці і репресії у нас в крові". Що скажете на це?**

– Безумовно відлуння того травматизму відчутно й досі. Практично кожна родина була зачеплена цими акціями. Тому в багатьох сім'ях збереглися образи на ті події. Звісно, це були дуже негативні явища.

– **Пробачте. Вам доводилось брати хабарі? Ну, бодай гончими цуценятами, чи там пляшкою коньяку?**

– За своє життя я й 50 копійок ніколи ні в кого не взяв. І цим пишаюсь. Можу чесно дивитися людям в очі.

– **Вислів "свята брехня" у Вашому лексиконі присутній.**

– Ні. Для судді це не характерно. Це лікарям часом доводиться приховувати

справжній діагноз від пацієнта. Для збереження в нього надії говорити неправду. Суддям це не притаманно.

– **За якісь свої вчинки Вам було соромно?**

– В побуті, серед близьких, бувало, зробиш якийсь поспішний крок, або скажеш не те. Потім жалкуєш. Соромно. На професійному рівні такого не траплялося.

– **Ваше ставлення до смертної кари?**

– Однозначної думки про це не існує в усьому світі. Навіть в Америці в одних штатах існує смертна кара, в інших ні. В країнах Європи, як правило, таке покарання не застосовується. Однозначної думки немає і у нас. У мене є своє міркування з цього приводу, але воно надто особисте, щоб про нього говорити на якомусь рівні.

– **За статистикою в Україні відбувається 300 згвалтувань в особливо**

важкій формі. Чи всі ці злочини розкриваються і винні покарані?

– На жаль, я такою інформацією не володію.

– **Як закінчилися справи Ландика і Оксани Макар?**

– Наскільки я знаю, Ландику визначено умовну міру покарання, а про рішення суду у справі Оксани Макар я сам довідався із ЗМІ. Суд визнав тих хлопців невинними. Було проаналізовано поведінку самої дівчини, яка нібито сприяла скоєному вчинку.

– **Кажуть, геніальність митців можна зрозуміти лише з часом. Чи можна це твердження бодай якоюсь мірою віднести до суддів, які свого часу судили за законами того часу? Так були засуджені Чорновіл, Марченко, Стус і наш земляк Левко Лук'яненко. Прийшли**

інші часи і все змінилося. Виходить, їхні тодішні рішення були несумісні з визначеною мірою покарання.

– За моїми даними, тих суддів уже не має. Нашого земляка Левка Лук'яненко судив досить кваліфікований суддя Чернігівського обласного суду Олексій Данилович Білик, але на той час, коли відбувалися ці події, все інкриміноване Лук'яненку згідно законів, які тоді існували, носило ознаку кримінального злочину і вчинити по-іншому жоден суддя, звісно, не міг. Інакше він сам потрапив би під суд, а його рішення було б скасоване.

– **Японці кажуть: "Щоб з лікаря вийшов гарний спеціаліст, йому потрібно поховати бодай одного клієнта". Що потрібно судді, щоб стати гарним спеціалістом?**

– Мабуть, для судді такого визначального вчинку не існує. Вважаю, що суддя, як і лікар і як сапер, не мають права на помилку. Бо дуже дорого обходиться їхня помилка і людям, і їм самим. А щоб стати гарним спеціалістом, потрібно постійно всамоодосконалюватися, мати високі моральні якості і робити все виважено, враховуючи в кожній справі найменші дефініції.

– **Вам доводилось у своїй практиці ухвалювати несправедливе рішення?**

– Ні, слава Богу, такого не пригадую. Хіба якась дрібна помилка, а так... Ні, такого не було.

– **Після ювілею продовжите працювати чи підете на спочинок?**

– Конституційний вік судді обмежений 65 роками. Отже, подам у відставку, як суддя, але поки є здоров'я, працюватиму на якійсь іншій посаді у системі судочинства.

– **Дякуємо Вам, Микола Григоровичу, за цікаву і пізнавальну для наших читачів розмову і дай Боже і Вам, і нам, щоб наш український суд був найгуманніший і найсправедливіший у світі!**

– Дай Боже, я теж цього хотів би!

Із суддею ВСУ розмовляв кореспондент "Отчого порогу" Валентин АВДЄЄНКО.

Протягом восьми років їх народилося п'ятеро у батька-матері... Бакаївка – село не маленьке на польських просторах, тож розігнатися було де – і вздовж, і шир. Та й у височину ніщо не перешкоджало хлопцям тягнутися. І сонця вдосталь – хоч залийся з ранньої весни до пізньої осені, і вологі завжди вистачало на приудайських берегах: тільки тяглись і рости.

П'ять синочків, як росточків... Тільки дивись зусібч та радій, як вони ростуть жвавенько, сили і розуму набираються.

А батькові з матір'ю, простим бакаївським хліборобам, за каторжною роботою і поради ніколи. От якби сонце й зовсім спати не лягало, то що, і їм ноги на тих колгоспних полях витягувати без передишки?... Чи трохи б, може, виділили часу для перепочинку – за прямою вказівкою з райкому?... Аж командують, коли сіяти... Дарма, що сніг не розтанув... Чи вода у видолинках – хоч ти коропів розводь...

Старший брат, як і батько, із фронту не повернувся, тож Михайло з Федором і за них відгинали спину в колгоспі за трудовні.

Баба Варка, царство їй небесне, то тяжко працювала від зорі до зорі, чоловіка й сина оплакуючи після похорон, то співчутливо на молодших своїх синів поглядала, відмічаючи, як їм не легко в люди виходити. А допомогти-то нічим не могла: ні сили, ні статків. Тут на власному горді хоч ти серед ночі при місяці порядкуй, а ще ж і їм підсоби...

Добре, що не ліниві вдалися... Хоч і старші, куди пошлють, зате, слава Богові, посилали недалеко. До ночі справлялися й додому живі-здорові поверталися.

Михайло Ількович – ровесник голодомору. Як народився на мінімумі, так і віку доживає на ньому ж таки...

У матері – Марії Вікторівни – життя ще нестерпнішим було. Батько теж із війни не повернувся, а брат Павло хоч і прийшов із Перемоги, та зраниений увесь і контужений. Проте й такий у колгоспі згодився, працював – скільки духу вистачило. А переставився, то наче й не було.

Бабі Тетяні – як і переражній більшості сільських жінок: якщо вдалося хвороби більш-менш осилити, то на землі до останку своє здоров'я виробила.

А село – героїчне. І на війні життів не шкодувало, а рясно-рясно своїми людьми дорого до Берліна вкладали... І на землі, як не в себе, жадібно будь-яку роботу ковтало.

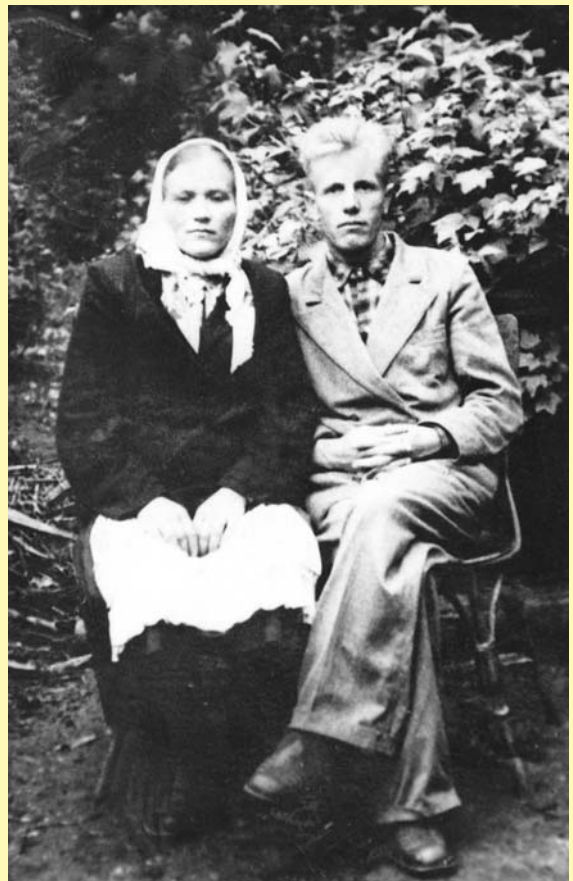
Але над ним, як і над усією Україною, злостиво заніс свою нестримну косу новий час. І – о диво! – перевелися чари на рідній землі. То – як у казці було. Махне косою, одну голову потне, а на її місці відразу три виростає... А тут – і не шелесне... І не писне ніде...

Коротка людська пам'ять – ще коротша, ніж вік.

Та що там говорити, коли й матері вже немає, а трава рветься у височину – і спинити її ніколи.

П'ять синочків-ясеночків...

Хлопці чи не з Котигорошкової завзятості вирости. Будь-якої роботи не цуралися і з раннього малечку за неї залюбки бралися. То корові трави нарвати, то кроликам полину безросяного, щоб не попухли зопалу, то води наносити чи курям зерна сипнути... Дров нарубати і, щоб сушилися, акуратно у стовпчики попід хлівом поскладати... Полови свиням на зиму наносити, коли комбайни за селом загудуть бадьоро... Батько чи мати двічі не повторю-

вали – розуміли з напівслова, з одного лише погляду, коли трохи десь загаються.

Росли брати і вчилися...

Олексій закінчив Остерський будівельний технікум. Доки Ніжин будувався, щиро віддавав йому і свої знання, й уміння, а як завалився разом із розвиненим соціалізмом, у Київ із пекучою душею подався... Тепер він – начальник поїзда... Куди комп'ютер вибере його бригаду, туди й їде... В основному по країнах колишнього Союзу катається. Має сина й дочку, внука з дружиною Галею тішать.

Володимир у Прилуках професію водія в автошколі здобув. Та нині перебивається від замовлення до замовлення – ремонтами й будівництвом у тих, хто спроможний заплатити. Троє дітей і внук, а ще – дружина Люба... Це те його багатство, яке не визнає ні інфляції, ні тим більше – дефолту.

Віталій – четвертий син у родині Кубраків. Коли він народився, Іван ще не збирався до школи, хоча вже у няньки годився. Не самостійно, а все ж таки вкрай заклопотаним батькам хоч якась поміч уже була.

Підрісши, вирішив піти Олексієм шляхом – у будівельники! Треба визнати, що Остерський технікум був тоді на хорошому рахунку. Пургу не гнав у погоні за фіктивними здобутками.

а давав країні хороших спеціалістів. Дипломований Віталій прийшов у Ніжинський міжколгоспбуд... на посаду муляра. Ось таке співвідношення для початку трудової біографії: у дипломі – технік-будівельник, а в трудовій книжці – муляр. Бери кельму в руки, лізь на рихтування і клади. Цеглинку до цеглинки. Від кута до кута. Від прольоту до прольоту. Чи вітер дме, чи сніг іде, а чи сонце палить нещадно, а норму треба давати. Інакше що ж тоді в кінці місяця отримувати? За що жити?

Курс молодого муляра він склав успішно і досить швидко. Невдовзі – очолив комплексну бригаду, де на перший план виступали не стільки теоретичні знання, як уміння керувати людьми, забезпечувати їх роботою і вміло оперувати й маневрувати силами найдосвідченіших своїх спеціалістів. Дихав роботою, готовий був і ночувати на ній – так любив обрану професію. Адже ж це – як більше ні в кого. Все – як на долоні. Тут не було нічого – пустир! – а тут уже, дивись, будинок привітно усміхається ясно-голубими очима.

На п'ятому році начальник міжколгоспбуду призначив молодого спеціаліста майстром! Саме слово зобов'язує, бо багато чого вміщає в собі.

1986 – рік чорнобильської колотнечі, після якого, власне, й почав сипатися підмурівок комуністичної системи.

Народження української держави порадувало чи не найбільше за всі пам'ятні події, які довелося пережити. Хоча й відчувалося: буде нелегко.

Тотальний розвал, як не дивно, стимулював думку. Віталій – один із тих, хто в числі перших на практиці став реалізовувати народну мудрість: на Бога надійся, а сам не плошай! Створив будівельну організацію зі ще незвичною для всіх аббревіатурою в назві – ТОВ... Товариство з обмеженою відповідальністю "Творець"...

То тільки, якщо поверхово глянути, обмежена вона, та відповідальність, на одного лише працівника скерована. Бо насправді вона дуже й дуже однобоко обмежена. Держава в такі податкові навантаження почала затискати, що й поворухнутися пропадало бажання. Суперечлива арифметика складалася: чим чесніше і продуктивніше працюєш, тим більше винен залишаєшся. Економіка тріщала по всіх швах – обручати не напасешся, щоби стримати.

Віталій дедалі більше розумів: мало бути хорошим спеціалістом. Сучасний керівник повинен бути ще й юристом. Щоб не заплутатися в оцьому законодавчому хаосі, яким свідомо заарканили їх закляті недруги. Чи не парадокс? Ворог давав можливість нарощувати

ставати... Звісно, масштаби у нього не мільйонерські, і все ж... А ще він активний учасник усіх акцій, які проводить на Ніжинщині столичне Чернігівське земляцтво.

Наймолодший брат – Сергій... Він зразу юридичну освіту вирішив штурмувати – у Київському університеті імені Тараса Шевченка. І це йому вдалося з успіхом.

Нажив шестеро дітей. Дружина Леся позбавила його багатьох клопотів – все-таки висока державна служба потребує значно більше часу, ніж уміщає в собі звичайнісінька доба.

Матері їхньої – Марії Вікторівни – вже дванадцять літ, як немає. Не встигла й онукам усім поради – без неї народилися. Тим більше – правнукам.

А от Михайло Ількович – усім дідам дід! Це ж яке колосальне продовження має! Рідко хто похвалиться...

П'ять синів-молодців, сімнадцять онуків і дев'ять правнуків! І це ще далеко не межа.

Рід Кубраків дедалі могутніше вростає в Україну – і корінням, і кроною. Вміє і про себе належно подбати, й іншим принаймні не заважати.

Уже кожен із синів може багато в чому повчати старого батька – і грамотніші, і сучасніші. Та, коли приїжджають, сидять слухняно – мов хлопчики.

Батькове слово і зараз для них багато важить – чи не найбільше у світі! Та головне, мабуть, що воно є! Таке рідне-рідне і не заміниме. Як у дитинстві. Коли ясно-сонячно цвіли соняшники попід обніжком...

Як і нині...

Тільки тепер вони дедалі пильніше дивляться на майже вісімдесятирічного дідуся невинними дитячими очима – очима його синів і внуків.

У молодості не звертав уваги Михайло Ількович – усе ніколи було.

А зараз...

Аж сльозу вибиває!

темпи виробництва, а тут свої палки в колеса зусібіч уставляють!..

П'ять років убив на здобуття вищої освіти в Національній юридичній Академії імені Ярослава Мудрого!

До солдатського гарту додався ще й юридичний.

Ось уже десяток літ він – депутат Ніжинської міської ради. Що найскладніше в місті, за те й береться.

Ще й чотирьох дітей у люди прагне вивести. Стільки ж і внуків. Добре, що дружина Валентина розуміє його клопоти і всіляко підтримує в різних починаннях. А він же – не тільки для себе і своєї сім'ї. Багатьом іншим усіяло допомагає. То церквам із руїн підійматися, то нові Божі храми возводити, то навчальним закладам на сучасні ноги

Анатолій ШКУЛІПА
Бакаївка-Ніжин

У Коропі відбулася щорічна Миколаївська ярмарка. Наша земляцька газета неодноразово писала про цю неординарну подію.

Початок відродження кращих українських традицій поклав М.О.Півень дванадцять років тому. З того часу щорічно кожна громада району прагне внести щось нове, цікаве і неповторне в це фольклорно-етнографічне свято.

КОРОПИ ВЕСЕЛЯТЬСЯ

Земляки коропчани часті гості в районі: їх знають, ними пишаються, про їхні добродіє справи пам'ятають. Жодна ярмарка не проходить без участі земляків. От і цього разу чисельна команда з Києва С.І. Ковтун, П.Г. Васюк, С.М. Кудін, Л.А. Брикова, А.Д. Гавриленко та інші на чолі з керівником Коропського осередку Чернігівського земляцтва А.М. Карацюбою завітали на свою рідну землю. Завітали, як завжди, не з порожніми руками. Вони подарували дві відреставровані картини Свято-Миколаївського Рихлівського монастиря.

Географія ярмарки весь час збільшується. Цього року тут були бажані гості з інших

районів Чернігівської області та областей України. Були делегації з Росії і Білорусії. Цей рік видався більш плідним на торгівлю та нові пропозиції щодо співпраці.

На алеї майстрів був дуже широкий вибір товарів – кожен бажаючий мав змогу знайти щось до душі.

У КОРОПИ

На ярмарці панувала атмосфера радості, злагоди, поваги, гарного настрою. Відбулися зустрічі з представниками влади, а також з родичами, знайомими, односельчанами.

Спілкування було конструктивне та відверте. І, як казали старожили, навіть нагуляні за літо коропи веселилися у голубій Десні.

Сергій КОВТУН

Село Перегуди або козацький хутір Перегудівка (як він згадується у архівах) до революційних подій 1917 року належало до Чернігівської губернії. Ця місцевість, яка знаходиться на лівому березі Дніпра, здавна була свідком багатьох найяскравіших подій історії Чернігівщини, бо саме тут проходили відомі історичні шляхи на схід від Києва: на Переяслав, Полтаву і Чернігів.

На сьогодні вся ця місцевість справжня "біла пляма" історії, що пояснюється тим, що історично вона знаходиться на кордоні районів і областей, часто змінювала своє адміністративне підпорядкування – належала до Чернігівщини, потім до Київщини, то до Оглава (сучасний Гоголів) і Броварів, то до Бориспільщини. Заснував село козацький полковник, який фіксується у козацьких реєстрах ще у 1651 році, як сотник містечка Мена Чернігівської губернії відомий боярин Данило Перегуда з Кукович. На сьогодні є певні підстави легендарного засновника сіл Перегуди і Сеньківка вважати племінником полковника Сулими, який і почав бурхливу забудову всієї цієї місцевості всупереч універсалам Івана Мазепи.

Згідно з іншою легендою заснував село сам козацький полковник з відповідним прізвищем, науці і досі він майже не відомий, хоча у козацьких реєстрах ще у 1649 році згадується Ясько або Сенько Перегуденко (чи не від цього імені походить назва великого села, яке знаходиться зовсім поруч – Сеньківка?) та його батько – козак Перегуда, а у литовських метриках, згідно слів відомого дослідника Київщини Володимира Гузія, можна знайти козацького сотника з таким самим прізвищем. Так це чи не так, але місцеві жителі не раз відмовлялися перейменувати село на догоду новим власникам. Так було у часи панування тут родини київського полковника Дарагана, а потім – Трепових і останніх панів на цій землі – Вишневських. Десь тут стояв забутий дерев'яний "храм предків", а зараз гуля і гуде вітер поблизу святого

колодязя, увінчаного, як того потребує звичай, православним хрестом. У каплиці з колодязем старовинна, писана ще на дошці, ікона Великомучениці Варвари, яку ніхто не краде...бо то предківське, СВЯТЕ!

Село було досить маленьке – щось 86 сільських дворів та три великих маєтки з вигоном по середині. Це був досить великий майдан, на який рано селяни виганяли свою худобу (зберігся він до сьогоднішнього дня),

Його син, Микола Олексійович Вишневський, який народився у 1825 році, одружився з Марією Андріївною Коробкевич з гетьманського роду Скоропадських. Ольга Галаган згадує з любов'ю про свою бабусю Марію Андріївну, дружину Миколи Олексівича Вишневського. Бабуся розказувала їй про своє життя. В молоді роки вона і сестра Анна залишились круглими сиротами і виростили у свого діда з роду Скоропадських. Від нього у Марії залишилось багато різного гетьманського одягу та коштовностей і багато землі на

Полтавщині. Немає точніших даних про того діда Скоропадського, але по роках можна припускати, що він був нащадком брата гетьмана Івана Скоропадського Василя. Ним міг бути Іван Михайлович Скоропадський (1805–1887), дід гетьмана Павла Скоропадського.

Ті скарби з гетьманських часів зберігали у селі Перегуди, це і був той перший справжній козацький музей, який ми тільки сьогодні маємо надію і мрію відродити. Була в Перегудах і старовинна козацька церква, а може, і цілих дві, як видно це з архівних джерел.

Її дзвони давно відгомоніли ще у далекому XVIII столітті. Старовинна козацька зброя, кунтуші, одяг, різні коштовності, які зберігалися у Перегудах, все безслідно зникло, що породило безліч чуток, що великі гетьманські скарби треба шукати саме у чисельних загадкових та мало досліджених болотах і солончаках навколо села.

Чи доводилось самому гетьману Івану Скоропадському бувати у Перегудах? Мабуть, доводилось і не тільки йому, бо через село проходив той самий битий шлях на Переяслав і саме тут "загрузали і вози, і коні". А поруч, у Гоголеві, мешкав Остафій Виговський, батько ще одного відомого гетьмана України – Івана Виговського, який Оглав, так колись називали це прадавнє містечко, мав зробити за гетьманську резиденцію, щось подібне до ушлявленого гетьманського Чигирини.

Перегуди завжди належали до вільних козацьких поселень, вільними вони по своєму духу залишаються і сьогодні.

Вадим ПЕРЕГУДА,
краєзнавець

С Е Л О

яку вже пастух гнав у поле. На цьому вигоні стояв стовп, на якому було написано: "Село Перегуди, 86 дворів". Шлях пересікав саме цей майдан і йшов далі на Полтавщину. Хоч шлях був і широкий, але весною та в осені він був майже непроїзний, таке на ньому стояло болото, що вози загрузали і коні не могли їх витягти. "Скільки пам'ятаю, то цей шмат шляху від майдану до нашої садиби не вдалося цілком висушити, хоч потім вже й не грузнули в ньому коні, як раніше", – так згадує село Перегуди Ольга Галаган, донька останнього володаря цього села – пана Вишневського. Сьогодні нащадки родини Вишневських мешкають у Австралії. Рід Вишневських походить з давньої козацької старшинської родини, можливо, що саме їх пращур – козацький полковник Вишневський, мав відношення до звеличення роду Розумовських. Основу роду дав Олекса Петрович Вишневський, який у 1827 році отримав звання надвірного радника.

Афори

Село Мочалище, що на Чернігівщині, досить давнє. Розповідали мені, коли Батий вів своє військо на Київ, то й через Мочалище пролітали войовничі ординці. Пізніше один із них якимось чином опинився в селі, пристав до мочалищанської красуні на прізвище Гуленко. Що то південна кров, – незабаром на Гуленківщині (так стали називати підлісний куток села) стали народжуватися діти з розкосими очима. І – до цих пір. Ще одна деталь свідчить про реальність цієї легенди. Коли, прибіром, гуленківець сідає на землю, то ноги підгинає під себе по-монгольськи. Як не згадати Шевченкове: "...моголи, моголи, золотого Тамерлана онучата голі". Бачите, поет прозирає у наш день.

***

Люди, чії душі отруїв мовний Чорнобиль, здатні лише на гарматне м'ясо, депортацію в "телятниках", порпання у вічній мерзлоті... Боже, таких же – пів-України! От де є розгулялись дикому звіру.

***

Чашина..., підгірлиця..., привій..., занози..., облук... Так, так, це деталі українського ярма, оспіваного й оплаканого за цілі століття. Волів уже давно немає, а імперське ярмо ще муляє...

Микола Жулинський на пасіці Віктора Ющенка веде мову про останні політичні події. А господар ніби й не слухає його. Нарешті каже:

– Микола, ти лише поглянь, як трупні обсіли рамку!

Микола Григорович тільки плечима стенув. І марно, бо, як казав один: "Так Бог дав, що мед солодкий".

Дмитро ГОЛОВКО

Спогади про

земляків-ольшанців

Минають роки, відносять в минуле наше дитинство, юність. Доля багатьох, хто закінчив Ольшанську середню школу в довоєнні і післявоєнні роки, пролягла фронтовими дорогами або розпоршилася по всіх усядах колишнього СРСР. Але і на далекій відстані від батьківської оселі в серцях і думках наших земляків живе постійна туга за малою батьківщиною, де залишились чи вже й пішли з життя дороги їм люди. Спілкування з деякими з них свідчить, що навіть десятиріччя перебування за межами домівки не змогли утопити у іншомовному середовищі знання української мови. Один із них – мій однокласник, срібний випускник 1952 року Олексій Сергійович Дзюбенко. Після закінчення Одеського інституту зв'язку Олексій з 1958 року все своє життя, талант і енергію віддав становленню Волгоградського обласного телебачення, в якому він останні десятиріччя до виходу на пенсію працював генеральним директором.

Кавалер двох орденів та багатьох медалей, заслужений працівник культури Російської Федерації, почесний радист СРСР не так давно відсвяткував своє 70-річчя.

Сьогодні розширене сімейство Дзюбенків по праву можна вважати ще одним осередком Ічнянського земляцтва, адже разом з дружиною Оленою, також випускницею Ольшанської школи, вони виростили і виховали сина та доньку, а сьогодні "обросли" внуками і навіть правнуками. Показово, що майже щорічно Олексій і Олена приїздять на рідну батьківщину і демонструють неперевершене знання української мови.

На фоні мирного "закордонного" життя родини Олексія доля випускника Ольшанської школи, золотого медаліста Миколи Олександровича Симорота тісно пов'язана зі службою в армії. Учасник Великої Вітчизняної війни – Микола Олександрович воював у складі третього Білоруського, другого Українського фронтів, звільняв Прагу.

Після закінчення військової медичної академії все своє професійне життя присвятив здоров'ю військовослужбовців: працював головним лікарем та начальником військового госпіталю групи радянських військ в Німецькій демократичній республіці, потім – начальником госпіталю в місті Рязань.

Нині полковник медичної служби, кавалер багатьох орденів і медалей Микола Олександрович заслужений пенсіонер Росії, разом з дружиною-харків'яною, донькою та внуками мешкає в місті Рязань. На жаль, з роками і постійними турботами так і не здійснилася мрія Миколи Олександровича ще хоч раз побувати у рідному краї. "Бо більшого щастя тепер я не знаю, чим те, що дитинство дає" писав він в одному із своїх віршів.

Коментуючи нездійснену мрію, наш земляк у буденні і святкові дні часто демонструє свої поетичні рядки в колі друзів і членів сім'ї, написані гарною українською мовою.

Поетичні рядки переносять автора в його незабутнє дитинство, в рідне село, школу, якій в цьому році виповнилося 100 років.

Незабутнє

Стоїть серед села старенька наша школа.

Колись і ми дітьми ішли у перший клас.

Сюди ми принесли сирітську нашу долю,

Як мати, прийняла ти кожного із нас.

В торбинці із рядна черствий хлібець і зошит

Босоніж по росі я кожний ранок ніс,

При світлі каганця робив свої уроки,

Науку пізнавав, в нужді й не долі ріс.

Коли то це було! Минуло стільки років.

Я знову тут стою, тепер я сивий дід.

Безмірно радий я, щасливий щастям внуків,

Яким судилося продовжувати рід.

Коли я бачу їх, щасливих і веселих,

Так хочу відігнати спогади сумні.

Стоїть в моїх очах худенький босий хлопчик,

З дитинства ручки він протягує мені...

Микола **БЕРЕЗНЕНКО**,

почесний член Ради земляцтва

ОТЧИЙ ПОРІГ

Шеф-редактор
Віктор **ТКАЧЕНКО**

Головний редактор
Леонід **ГОРЛАЧ**

Засновник: товариство
"Чернігівське земляцтво"
в м. Києві

Газета зареєстрована Державним комітетом інформаційної політики, телебачення та радіомовлення України 06.ХІ.2001 р.
Реєстраційне свідоцтво: серія КВ №5594
Передплатний індекс 37630

Адреса редакції:
02606, Київ, Броварський проспект, 15,
тел. 206-87-12
Електронна пошта:
otporig@ukr.net

РЕДАКЦІЙНА РАДА:

В.В. Ткаченко, В.І. Авдєєнко, Л.Н. Горlach (Коваленко), А.Л. Курданов, Т.А. Літошко, П.І. Медвідь, О.Ф. Орехович, Ю.А. Русанов, М.М. Ткач, В.В. Пушкарьов, В.Є. Устименко, М.І. Халимоненко.

За достовірність фактів, точність імен та прізвищ, географічних та історичних реалій відповідають автори публікацій.

Передрук тільки з відома видання. Рукописи не рецензуються і не повертаються.

Літературний редактор **Леонід Коваленко**.
Комп'ютерний набір **Леонід Коваленко**.

Верстка, дизайн **Оксана Кисленко**.

Надруковано та зверстано на замовлення товариства "Чернігівське земляцтво" в м. Києві у КП "Редакція журналу "Дім, сад, город".
Тираж 2000.